

SPD-congres stemt voor coalitieonderhandelingen

[Achtergrond](#) - 21 januari 2018 - Auteur: Marja Verburg

Een kleine meerderheid van de SPD-gedelegeerden heeft zondagmiddag voor coalitieonderhandelingen met de CDU/CSU gestemd. Na urenlange en deels heftige debatten op het partijcongres in Bonn bleken 362 van de 642 gedelegeerden en bestuursleden voor regeringsdeelname. De coalitieonderhandelingen beginnen naar verwachting komende week.

Het bleef tot het laatste moment spannend wat het partijcongres zou stemmen. De stemmen voor en tegen - per handopsteken - lagen in eerste instantie zo dicht bij elkaar, dat de gedelegeerden hun handen nogmaals moesten opsteken om ze apart te kunnen tellen. Uiteindelijk bleek 56,4 procent voor. 279 SPD'ers stemden tegen, één onthield zich van stem.

Eerder op de middag had Schulz het voorlopige akkoord van SPD, CDU en CSU verdedigd, dat de drie partijen vorige week presenteerden. "We hebben een heleboel bereikt en kunnen daarmee veel uitvoeren van wat we tijdens de campagne hebben beloofd." Uiteindelijk gaat het om de vraag: coalitieonderhandelingen of nieuwe verkiezingen, hield Schulz de 600 gedelegeerden in Bonn voor die over coalitieonderhandelingen met de CDU/CSU mochten stemmen. "Ik geloof niet dat nieuwe verkiezingen voor ons de juiste weg zijn."

Verkiezingen, verkenningen en onderhandelingen:

24-9-2017: Verkiezingen ([bekijk uitslag](#)). De SPD besluit in de oppositie te gaan

18-10-2017: CDU, CSU, FDP en Groenen beginnen gesprekken over een zogenoemde Jamaica-coalitie

19-11-2017: De FDP gooit onverwacht de [handdoek in de ring](#): de partij heeft geen vertrouwen meer in een Jamaica-coalitie

23-11-2017: President Steinmeier doet een dringend beroep op de SPD toch met CDU en CSU in gesprek te gaan

7-12-2017: [SPD-leden](#) stemmen in met verkennende gesprekken tussen SPD, CDU en CSU

7-1-2018: Begin *Sondierungen* tussen CDU, CSU en SPD

12-1-2018: CDU, CSU en SPD presenteren voorlopig akkoord

21-1-2018: SPD-gedelegeerden stemmen op extra partijcongres voor coalitieonderhandelingen

Pasen 2018: Tijdstip waarop kanselier Merkel een regering hoopt rond te hebben

De SPD kelderde de afgelopen week in de [peilingen](#) naar een historisch dieptepunt. Vandaag stond ze bij opiniepeiler Forsa op nog maar 18 procent. Bij de verkiezingen van september haalde de partij het slechtste resultaat ooit. Martin Schulz zei toen, nog op de verkiezingsavond zelf, dat de SPD in de oppositie zou gaan. Daar moest hij in november op terugkomen toen de onderhandelingen tussen CDU, CSU, FDP en Groenen over een zogenoemde Jamaica-coalitie mislukten. President Steinmeier, voormalig SPD-minister van Buitenlandse Zaken, overtuigde Schulz ervan alsnog gesprekken met de CDU en de CSU te voeren.

Het leidde tot verkennende gesprekken en een voorlopig akkoord begin deze maand en het extra SPD-partijcongres van vandaag. Naast Schulz pleitten daar ook andere toonaangevende SPD'ers voor regeringsdeelname. Onder hen Malu Dreyer en Manuela Schwesig, minister-presidenten van Rijnland-Palts en Mecklenburg-Voorpommeren en tot voor kort critici van regeren met de CDU/CSU, hun collega uit Nedersaksen Stephan Weil, burgemeester van Hamburg Olaf Scholz en fractievoorzitter Andrea Nahles. Vooral deze laatste kreeg veel applaus na een felle toespraak waarin ze beloofde "te onderhandelen tot het kraakt".

Weerstand bij de Jusos

Binnen de SPD is veel weerstand tegen een voortzetting van de grote coalitie (*GroKo*). De jongerenafdeling van de partij, de Jusos, voerde er wekenlang campagne tegen. Juso-voorzitter Kevin Kühnert riep de gedelegeerden vanmiddag op tegen te stemmen. Wezenlijke overeenkomsten tussen CDU/CSU en SPD zijn de afgelopen jaren opgebruikt, aldus Kühnert. Bovendien hebben de "krankzinnige draaien" van de partijleiding sinds de verkiezingsavond "veel vertrouwen en geloofwaardigheid" gekost.

De "krankzinnige draaien" van de partijleiding hebben "veel vertrouwen en geloofwaardigheid" gekost, zei Juso-voorzitter Kühnert. Ook is er veel kritiek op het voorlopige akkoord van de drie partijen. De afspraken over gezinshereniging voor vluchtelingen zijn veel te beperkt, vinden de critici, en de belasting in de hoogste belastingschijf gaat niet omhoog, zoals de SPD eerder had geëist. Ook is de door de SPD gewenste *Bürgerversicherung* niet in het akkoord opgenomen. De partijleiding hoopte de critici tegemoet te komen door

vanmorgen extra eisen voor de coalitieonderhandelingen aan de motie voor het partijcongres toe te voegen, bijvoorbeeld over gezinshereniging voor vluchtelingen, de zorg en de arbeidsmarkt. Die tegemoetkoming wees Kühnert vanmiddag af.

Coalitieonderhandelingen

Nu het partijcongres voor heeft gestemd, kunnen de officiële coalitieonderhandelingen tussen CDU, CSU en SPD komende week beginnen. Naar verwachting hebben de partijen enkele weken nodig om tot een regeerakkoord te komen. Of de in de motie opgenomen extra eisen daarin terugkomen, is de vraag. De CDU en de CSU lieten vorige week weten dat over het resultaat van de verkennende gesprekken niet meer valt te onderhandelen.

Als de partijen een regeerakkoord hebben opgesteld, legt de SPD dat ter goedkeuring voor aan haar 440.000 leden. Dat deed de partij in 2013 ook. Toen duurde die stemprocedure een week. Kanselier Merkel zei vorige week dat ze hoopte rond pasen een nieuwe regering te kunnen presenteren. Maar als de SPD-leden tegenstemmen, zou er opnieuw een politieke impasse ontstaan.

Nieuwe verkiezingen voorlopig afgewend

Nu de coalitieonderhandelingen voor een voortzetting van de *GroKo* kunnen beginnen, lijken nieuwe verkiezingen voorlopig afgewend. Geen van de betrokken partijen lijkt daar gezien de peilingen baat bij te hebben, maar nieuwe verkiezingen zijn in Duitsland ook niet makkelijk uit te schrijven. De Bondsdag kan zichzelf niet ontbinden. Dat is een gevolg van de Weimarrepubliek van de jaren twintig en dertig, toen er veel kleine partijen en instabiele regeringen waren. Nieuwe verkiezingen zijn op twee manieren mogelijk: de kanselier kan de vertrouwensvraag stellen. Als het parlement dat vertrouwen niet uitspreekt, kunnen via paragraaf 68 van de grondwet nieuwe verkiezingen worden uitgeschreven. Dat deed kanselier Schröder bijvoorbeeld in 2005. Maar Merkel kan dat nu niet doen, want ze is officieel nog niet tot kanselier gekozen. Sinds oktober is haar regering demissionair.

Als de partijen een regeerakkoord hebben opgesteld, legt de SPD dat ter goedkeuring voor aan haar 440.000 leden

De andere manier om tot nieuwe verkiezingen te komen, is via artikel 63: dan moet een door de president voorgedragen kanselierskandidaat tot drie keer toe niet wordt gekozen door de Bondsdag. Merkel is als leider van de grootste partij de meest voor de hand liggende kandidaat. Als zij inderdaad tot drie keer toe niet zou worden gekozen, kan president Steinmeier haar alsnog tot kanselier benoemen, of binnen zestig dagen nieuwe verkiezingen uitschrijven. Als hij haar

tot nieuwe kanselier benoemt, kan ze met een minderheidsregering regeren. Daar heeft ze zich echter al tegen uitgesproken, dus dan zou ze alsnog via de vertrouwensvraag nieuwe verkiezingen kunnen uitlokken.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/24411/spd-congres-stemt-voor-coalitieonderhandelingen>